

पूर्वांचल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २८ ◆ अंडक : ५१ ◆ पृष्ठ ४ ◆ बिर्तमोड ◆ विसं २०७९ पुस २३ गते शनिवार (Saturday, January 7, 2023) नेपाल सम्वत् १९४२ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल्य ₹ : ५/- भारतमा भार : ४/-

सीमाको आवातजावत कडाइ गर्न माग

मेचीनगर, पुस २२। भाषापाको मेचीनगरमा शुक्रवार आयोजित कार्यक्रमका सहभागीहरूले कोभिड संक्रमण दर फैलन नदिन सीमाक्षेत्रलाई सुरक्षित राख्नुपर्नेमा जोड दिएका छन्। विश्वका विभिन्न देशमा कोभिड संक्रमण शुरू भएको भन्दै नेपालमा संक्रमण हुन नदिन सीमा क्षेत्रबाट हुने आवातजावतमा कडाइ गर्न समेत बकाहरूले सम्बन्धित पक्षको ध्यानाकर्षण गराएको थिए।

स्वास्थ्य तथा जनसेवा मन्त्रालय स्वास्थ्य सेवा विभाग इपीडीमीयोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा टेक्को काठमाण्डौले कार्यक्रममा आयोजना गरेको स्थल नाका हेल्पडेक्सेप्याको अन्तर्क्रिया विषयक कार्यक्रममा बोले अधिकांश वत्ताहरूले यसको संक्रमण हुन नदिन स्थल नाकामा बढी घटनाको बढाउने बताएका हुन्।

विश्व स्वास्थ्य संगठन नेपालका डाक्टर सागर पौडेलले सन् २०१९बाट शुरू भएको कोभिड ९९ र त्यसले पुर्याएको मानवीय क्षतिका बारेमा प्रस्तुतिकरण दिएको थिए। उनले कोभिड ९९का कारण सुस्ताएका होरेक क्षेत्र अहिले विस्तारै लयमा कर्फिन थालेको र पुँग: कोभिड ९९को संक्रमण विश्वका विभिन्न देशमा फैलेकोले नेपालमा यसको संक्रमण हुन नदिन स्थल नाकामा बढी सतर्कता अपनाउनुपर्ने बताए।

उनले विश्वमा यसबाट भएको मृत्यु तथा संक्रमितहरूको अवस्था बारेमा जानकारी दिए अब फेरि कोभिड ९९को संक्रमण बढे भन्न बढी क्षति हुने आशाका व्यक्त गरे। मेचीनगर नगरपालिकाका उपप्रमुख मीना पोखरेल उप्रेतीले विगतमा कोभिड-९९का कारण भएको क्षति र त्यसको नियन्त्रणमा स्थानीय सरकारले खेलको भूमिकाका बारेमा बोलेको थिए।

कार्यक्रमको अध्यक्षता समेत गरेकी उपप्रमुख उप्रेतीले मेचीनगर पूर्णानाका भएकाले स्थानीयभन्दा बढी हस नाकाबाट आवातजावत गर्ने सर्वसाधारणको सुरक्षामा पनि बढी संक्रमण रहन वर्षे बढाइन्। अहिले कोभिड ९९ को पहिलो, दोस्रो हुँदै 'ओमिक्रोन' समेतको संक्रमण सीमावर्ती बाजारमा देखिएकाले र यो संवेदनशील समय र विशेष नाका भएका कारणले पनि चिकित्सक र अन्य प्राविधिकसहितको टोकीको व्यवस्था हुनुपर्नेमा उनको जोड थिए।

इपीडीमीयोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा
(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

उच्च निर्यात सम्भावना रहेको जुताचप्पल उद्योग किन कमजोर ?

अहिले राजधानीको भुक्तीमाण्डपमा १६४ै अन्तर्राष्ट्रिय फूटवेयर औद्योगिक प्रदर्शी चलिरहेको छ। प्रदर्शनीमा स्वेच्छी जुताचप्पल व्यवसायसँग सम्बन्धित उद्योगी, थोक तथा खुदा विक्रेता सहभागी छन्। शुक्रवार आफ्नो कम्पनी युआइटेड फूटवेयर इडिस्ट्रिक्टको स्टलमा भेटनुभाबका सदाचार अद्वारा अहिले जुता चप्पलको कच्चा पदार्थ उत्पादनमा पनि नेपाल आत्मनिर्भरको बाटोमा रहेको बताउँछन्। हामीले विगत २५ वर्षदेखि नेपालमा छाला उत्पादन गर्दै आएका थिए। छालाका जुता चप्पल बनाउनका लागि नेपालमै गुणस्तरीय र पर्याप्त कच्चा पदार्थ उत्पादन भइरहेको छ- अखलतर भने।

विदेशबाट कच्चा पदार्थ आयात गरेर नेपालमा जुता चप्पल बनाउन त्यसम हुने मूल्य अभिवृद्धि ५० प्रतिशतसम्म अनुदान विद्युरको उत्पादकहरू अहिले पनि छन्- उनले भने। फूटवेयर उद्योगको उत्पादन बढाउने र निर्यातमार्फत अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्ने क्षेत्र रहे पनि अनेकौं समस्या यो क्षेत्रले खेन्नु परेको उनको भनाइ छ।

आन्तरिक बजार समस्यामा पनुको मुख्य कारण चोरी पैठारी हो। दक्ष कामदार छैनन्। फूटवेयरसँग सम्बन्धित पाठ्यक्रम छैन। हामी समाजले नै जुताचप्पल व्यवसायलाई सम्मानित पेसाका रूपमा लिएको देखिएन। बाह्य थेत्रीले जुता बनाएको वा बेचेको भनेर सामाजिक प्रतिष्ठासाङ्ग जोडिछ- अव्यक्ष घिमिरेले भने। भन्सार विभाग र आन्तरिक राजस्व विभागले सीमा कडाइ गरेर बजार अन्यमनलाई प्रावाकाशी बनाउन सके चोरी पैठारी रोकेको उनको भनाइ छ।

सरकारले जुता चप्पलको निर्यातमा आठ प्रतिशतसम्म नगद अनुदान दिने भने पनि अधिकांश नेपाली उत्पादकले यस्तो अनुदान लिन नसकेको घिमिरे स्थीकार्दैन्। आठ प्रतिशतसम्म

सुन पसलमा ठगी

कालीगढलाई तीन करोड जरिवाना

भाषा, पुस २२। ज्वेलर्स सञ्चालक दीपक गजमेरले सुन पसलमा नाममा गैरकानूनी आधिक कारोबार गर्दै आएको खुलेको छ।

उनले सर्वसाधारणबाट सहकारी र फाइनान्स कम्पनीजस्तै आधिक करोबार गर्दै आएको र बचत गरेको रकम फिर्ता नभएपछि उमीरबद्द उजुरी परेको थिए। ज्वेलर्स सञ्चालक गजमेर सुन पसलमा नाममा गैरकानूनी रूपमा आधिक कारोबार गर्दै आएको प्रहरीको प्रारम्भिक अनुसन्धानले समेत देखाएको छ। इताजतिवाना बचत कारोबार गर्दै आएको गजमेरले बढी व्याजको लोभ देखाएर सुनसरी तरहरा क्षेत्रका सर्वसाधारणबाट पैसा संकलन गर्दै आएका थिए।

पीडितको उजुरीपछि प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान व्युरो सीआईडीले ७४ सालमा सुन पसलमा छापा मारेको थिए। त्यसताका दीपकले गरेको पैसाको कारोबार अवैध ठहरियो। ठारी धन्वाको धानमा लालबहादुर विश्वकर्मा समेत परे। उनी इटहरी-१९८८मा रहेको लिंगलेवार साधारणमा कालीगढको रूपमा कार्यर्थ रहेको । २ सय ७५ सालमा ज्वेलर्स सञ्चालक गजमेरबाट उजुरी दिएपछि सुनसरी इटहरी-२०२५मा गोपाल भिन्नै लालबहादुर विश्वकर्मा कालीगढको रूपमा रहेको छ।

दीपकका बुवा कृष्णबहादुर विश्वकर्मा ज्वेलर्समा हुँदा बचतकर्ताले त्याको रकम समाल्ने र पासवकमा पैसा चुकेको भरपारास्वरूप सही गर्ने काम लालबहादुरले गर्ने। उनले भरपाइ गरेको रकम १० लाख बराबरको रहेको बताएको छ।

त्यही प्रमाणका आधारमा लालबहादुरलाई सुनसरी अदालतको न्यायाधीश निर्मला योड्याको इजलासले एक वर्ष ६ महिना कैद र तीन करोड १४ लाख ११ हजार रुपैयाँ जरिवाना तोकेको छ।

दीपक (साह)

लालबहादुर (कालीगढ)

'प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीहरू दीपक विश्वकर्मा (गजमेर), सीआईडीले विश्वकर्मा, कृष्णबहादुर विश्वकर्मा र गोपाल भिन्नै लालबहादुरलाई विश्वकर्मावाट अभियोगप्रवासी सलग्न बिगो तालिकामा उल्लेख भए बोमोजिम देहायमा उल्लिखित जाहेरीबाला सुनित गुरुदसमेत २७५ जनालाई क्षतिपूर्तिवापत ठारीको बिगो १८ करोड ८४ लाख ६६ हजार द१९, ८४ लाख १८ दामासाहाले भराईदारो- जिल्ला अदालत सुनसरीको आदेशमा भनिएको छ।

'प्रस्तुत मुद्दा अन्तम भएपछि उक्त विश्वकर्मा र गोपाल भिन्नै लालबहादुर विश्वकर्मावाट अभियोगप्रवासी सलग्न बिगो तालिकामा उल्लेख गरिएको छ। पछिले समयमा नै अनलाइन आवेदन दिएर बिना फैक्टक्ट सेवा लिन मन्त्रालयद्वारा प्रकाशित उक्त विश्वकर्मा उल्लेख गरिएको छ। पछिले समय श्रम मन्त्रालय विश्वकर्मा र गोपाल भिन्नै लालबहादुरलाई भराईदारो- जिल्ला अदालत सुनसरीको आदेशमा भनिएको छ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

घुस लिएको अभियोगमा मुद्दा

काठमाडौं, पुस २२। आखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले जिल्ला प्रशासन कार्यालय पर्याप्त कम्प्युटर अपरेटर सञ्चयप्रसाद व्यवसायसँग सम्बन्धित उद्योगी, थोक तथा खुदा विक्रेता सहभागी छन्। शुक्रवार आफ्नो कम्पनी युआइटेड फूटवेयर इडिस्ट्रिक्टको स्टलमा भेटनुभाबका सदाचार अद्वारा अहिले जुता चप्पलको कच्चा पदार्थ उत्पादनमा पनि नेपाल आत्मनिर्भरको बाटोमा रहेको बताउँछन्। हामीले विगत २५ वर्षदेखि नेपालमा छाला उत्पादन गर्दै आएका थिए। छालाका जुता चप्पल बनाउनका लागि नेपालमै गुणस्तरीय र पर्याप्त कच्चा पदार्थ उत्पादन भइरहेको छ- अखलतर भने।

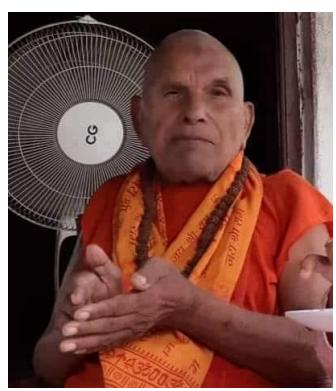
आयोगका अनुसार अपरेटर यादवले दुई पटक गरी रु. ११ हजार बराबरको घुस लिएको पाइएको छ। आयोगले यादवलाई भराईदार विश्वकर्मा कार्यालय परिसरबाट पकाउ गरेको थिए।

आयोगका अनुसार अपरेटर यादवले दुई पटक गरी रु. ११ हजार बराबरको घुस लिएको पाइएको छ। आयोगले यादवलाई भराईदार विश्वकर्मा कार्यालय परिसरबाट पकाउ गरेको थिए।

आयोगले जिल्ला प्रशासनमै अनुसार अपरेटर यादवले दुई पटक गरी रु. ११ हजार बराबरको घुस लिएको पाइएको छ। आयोगले यादवलाई भराईदार विश्वकर्मा कार्यालय परिसरबाट पकाउ गरेको थिए।

आयोगले जिल्ला प्रशासनमै अनुसार अपरेटर यादवले दुई पटक गरी रु. ११ हजार बराबरको घुस लिएको पाइएको छ। आयोगले यादवलाई भराईदार विश्वकर्मा कार्यालय

पत्रकार शिवाकोटीलाई पितृशोक

पिताको निधनको घटनाले स्तथ एवम् ममाहत बनाएको बताएका छन्। अयश्च पिरिये यस दुखद घटीमा यस पिताप्रति हार्दिक श्रद्धाङ्गी अर्पण गरेपारिवार जनमा गहिरो समवेदना व्यक्त गरेका छन्।

सीमाको ...

ठेठु काठामाडौंका भोला अधिकारीले कीमिडलगायत्र अन्य सरुवासहित महामारी रोग नियन्त्रणमा स्थितनाका हेत्यु डेक्सले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास व्यक्त गरे। भारतसँग नेपालको भाषा जिल्लाको खुला सीमाना १ सय ४४ दशमलव शून्य २ किलो मिटर रहेको छ भने मैचीनगर नगरपालिका क्षेत्रको ३४ किलो मिटर खुला सीमाना छ।

उक्ता बुवा गंगाप्रसाद शिवाकोटीको शक्तिवार विहान साठे ४ बजे कनकाई वडा नं. ५ लालपानीस्थित निजी निवासमा ८९ वर्षको उमेरमा निधन भएको हो। स्व. शिवाकोटीका दुई छोरी भीमा शिवाकोटी र गोमा शिवाकोटी रहेका छन्। भने चार छोरा जानेन्द्र, इन्द्र, बासुदेव र नवराज शिवाकोटी छन्। उनकी पत्नी पम्फादेवी शिवाकोटी रहेकी छन्।

स्व. शिवाकोटीको शक्तिवार दिउँसो १२ बजे कनकाई आर्याधामा पार्थिव शरीरको दाहसंस्कार गारने कार्यक्रम रहेको पारिवारिक सोतले जनाएको छ।

यसैवीच वप्तकार महासंघ भाषा अयश्च एकराज गिरीले नेपाल पत्रकार महासंघ भाषाकी सदस्य तथा महासंघ राष्ट्रिय परिषद् सदस्य भीमा शिवाकोटी भट्टराईका

निरवतादुर नेत्र कार्की, विभिन्न गैरसरकारी संघ-संस्थाका प्रमुख प्रतिनिधि, सञ्चारकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी, राजनीतिक दललगायत्रको कार्यक्रममा सहभागिता रहेको थियो।

कालीगढलाई ...

१६५ बमोजिमका प्रक्रिया पूरा गरी निज

जाहेरवालासमेतलाई उक्त अनुसारको विरोधे रकम भराइदैनूँ - फैसलामा उल्लेख छ। 'खाँदै नहाएको विप लाग्यो। बनिवृता गरेर पाल्पुर्ने ज्यान जेल जानूपन्यो। त्यत्रो जरियाना कहाँवाट ल्याउने अझ -' पीडितकी श्रीमती दीलकुमारी विश्वकर्माले गुनोगा गरिन्।

मालिकको गलत कामको शिकार

निरीह मजदुर बन्दुपरेको भन्दै अहिले नागरिक आभियन्ताले 'लालबहादुर विश्वकर्मा बचाऊ अभियान' थालेका छन्। उनीहरूले दिनहरूजसो दवावमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेका छन्। नामार्थक समाजको अगुवाइमा इटहरीमा दवावमूलक कार्यक्रम समेत सञ्चालन भएको छ।

श्रीमानले ...

घटना भएको जानकारी दिवै प्रहरीले पत्रकार सम्मेलनमा धरायी समस्याका कारण हत्या भएको बताउँदै घटनाको विस्तृत विवरण सार्वजनिक गरेन। यद्यपि नगरका प्रमुख जे प्रीती चै स्टाले सम्बन्धित्वेदेको निवेदन नै हत्याको कारण हुनसम्म बताएको छन्।

आइतवारदेखि ...

विभागले लिभिड विथ आइसीटी नामक संस्थावाट सर्वोत्कृष्ट प्रस्करसमेत पाएको श्रम मन्त्रालयको उक्त प्रेस विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ। साथै मन्त्रालयले उक्त विज्ञप्तिमार्फत आउदा दिनमा समेत थप सुधारको प्रक्रिया अघि बढाउने जनाएको छ।

हक्कदावी गर्ने सम्बन्धी ७ सात दिने सार्वजनिक सूचना

मिति: २०७९०९/२३

प्रस्तुत विषयमा कनकाई नगरपालिका भाषापालाट प्राप्त सिफारिससहितको विवरण र तथ्यांक समेतको आधारमा जिल्ला समिति भाषापाले देहाय बमोजिमका अव्यवस्थित बसावासीलाई देहाय बमोजिमका जग्गा उपलब्ध गराउने तयारी गरेकोले सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ। यस सम्बन्धमा कसैको कुनै हक्कदावी वा दावी विरोध भए वा भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ को दफा ५२८. को उपदफा (४) र भूमि सम्बन्धी नियमहरू २०२१ को नियम ४१७. को उपनियम (४) मा उल्लिखित जग्गा भए वा सरकारद्वारा गठित कुनै आयोग कार्यदल वा समितिवाट उपलब्ध गराइएको जग्गा भए सो को प्रमाण सहित जिल्ला समितिको कार्यालयमा (७) सात दिनभित्र लिखित निवेदन गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। सो अवधि भित्र निवेदन पर्न नआएमा यसै बमोजिम जग्गा उपलब्ध गराइने व्यहोरा सम्बन्धित संवैमा जानकारी गराइन्छ।

सि.नं	दर्ता कोड नं	परिवारमूली र निजको पति वा पति को नाम वर	परिवारमूलीको नाम. प्र.न.	स्थानीय तह	बडा नं	साविक नक्सा नं. / कित्ता नं.	हालको नक्सा नं. / कित्ता नं.	क्षेत्रफल (व.मी.)	प्रयोजन	चारकिल्ला (कित्ता नं.)				कैफियत
										पूर्व	परिचम	उत्तर	दक्षिण	
१	BD००११	मान बहादुर दमार्दा, शोभा सुजी	३२३५-३१६	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,२	२२४.६३	आवास	३४	बाटो	१	३	
२	BD००३२	लक्ष्मण दमार्दा, देव कुमारी दर्जी	३२३५-३१७	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,३	२२४.२४	आवास	३४	बाटो	२	४	
३	BD००३१	सानी दमार्दा, डिल्ली बहादुर माले	३२३५-३१६	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,४	३१७.३	आवास	३४	बाटो	३	५	
४	BD००४२	सार्क मान दर्जी, साविकी देवी दर्जी	३२३५-३१८	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,५	२२५.५२	आवास	३४	बाटो	४	६	
५	BD००३८	तिलक बहादुर दर्जी, शमिला दर्जी	०४३०३०-११२६	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,७	२४६.६१	आवास	८	बाटो	८	१८	
६	BD००४०	भरी माया दर्जी, नम्भेको	०४३०३०-११२८	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,८	२१३.५९	आवास	१०	बाटो	३४	५४	
७	BS००३६	किरण राई, गिरा राई	०४३०३०-१११९	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,९	३००.७७	आवास	९	बाटो	३४	१८	
८	AB००१७	भिम बहादुर कामी, अम्बीको देवी विश्वकर्मा	०३२३५३२७	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,१०	१६६.७	आवास	३४	बाटो	२	१८	
९	AB०११९	प्रेम राज विश्वकर्मा, ज्योति विश्वकर्मा	३२३५३०७	क.न.पा.	८	घैलाडुब्बा-द/०४५	क.न.पा.-द, समावेशी,१०	२४४.७३	आवास	१०	बाटो	३४	५४	

हक्कदावी गर्ने सम्बन्धी ७ सात दिने सार्वजनिक सूचना

मिति: २०७९०९/२३

प्रस्तुत विषयमा कनकाई नगरपालिका भाषापालाट प्राप्त सिफारिस सहितको विवरण र तथ्यांक समेतको आधारमा जिल्ला समिति भाषापाले देहाय बमोजिमका भूमिहीन दलित/ भूमिहीन सकूम्वासी र अव्यवस्थित बसावासीलाई देहाय बमोजिमका जग्गा उपलब्ध गराउने तयारी गरेकोले सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ। यस सम्बन्धमा कसैको कुनै हक्कदावी वा दावी विरोध भए वा भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ को दफा ५२८. को उपदफा (४) र भूमि सम्बन्धी नियमहरू २०२१ को नियम ४१७. को उपनियम (४) मा उल्लिखित जग्गा भए वा सरकारद्वारा गठित कुनै आयोग कार्यदल वा समितिवाट उपलब्ध गराइएको जग्गा भए सो को प्रमाण सहित जिल्ला समितिको कार्यालयमा (७) सात दिनभित्र लिखित निवेदन गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। सो अवधि भित्र निवेदन पर्न नआएमा यसै बमोजिम जग्गा उ

कविता

ईश्वरलाई अन्तिम प्रश्न

एक दिन
मैले ईश्वरलाई सोधें
रात किन अंध्यारो हुन्छ ?
घाम किन पूर्व हिँड्दैन ?
हावालाई देख्न कस्तो आँखा चाहिन्छ ?
पानी किन उम्बेदेन ?
माटो दुङ्गाहरु कसरी न्याएर अघाउँछन् ?
त्यतिविषय पानी पिएर पनि
समुद्र किन तिर्खाइरहन्छ ?
आगोलाई तताउने र हिँड्लाई थिस्याउने विधि के हो ?
फूलहरु रंगाउने रहेस्को कारखाना कहाँ छ ?
समयको चालक को होला ?
आकाश किन निदाउँदेन ?
सूर्यों आडमा तातो सल्काउने को हो ?
ताराहरु बाल्ने निमाउने स्त्रीब कस्तो हातमा छ ?
चन्द्रमाको चाँदनी कला सिकाउने गुरु को हो ?
इन्द्रेलीलाई सिर्गार्ने सर्जक को हुन् ?
आकाशगङ्गा बगेर धर्तीमा कहिले आइपुणिन् ?
शीतको आयु छोट्याउने को हो ?
पुतीलीलाई सिर्गारेर उडाउने शिल्पी कहाँ बस्तून् ?
मान्छेभित्र भोक-प्यासको बीज कसले छ्यो ?
मानवलाई मात्र शब्दब्रह्मको बरदान कसले दियो ?
वादललाई पानीमा जन्मिएर हावामा खेल्दै
धर्तीमा बिलाउने कला सिकाउने उस्ताद को हो ?
वनस्पतीलाई हिँड्ने खुट्टा नदिएर सजाय दिने को हो ?
फूलहरु मुस्कुराउने एठौ ओठ तर
मान्छे मुस्कुराउने फरक ओठ किन ?
यति धैरे प्रकृनको वर्षा गर्दा पानि
ईश्वर जवाफका लागि पटकै बोलेन
अहिलेसम्म बोलेको छैन
तर, म आज एउटा अन्तिम प्रश्न गर्दैछु उसलाई
कि स्वयम् ईश्वरलाई लाटो बनाउने को हो ?

टनक विकल

जीवनलाई प्रश्न

जीवन
के सौंचै
तिमी बायता हो ?

बिता पौड्याल

मनलाई सोधें
ऊ व्यस्त थियो
सुख र दुःखको अंकगणितमा

अन्तरमुखी छु कि
बहिमुखी छु
पतै न्याएर
भन् ब्रममा रहेह
विचरा बुद्धि !

उफ !
चेतना कैद भएपछि
प्रेम निष्णाण भएपछि
उपहार कहाँ बन्न सक्छ र
मानव जीवन
भोग्नु र बैच्नुमा
फरक नै नभएपछि
बायता नै त शेष रहन्छ अन्त्यमा
जीवनको शूत्र हराएपछि ।

बालकृष्ण गजुरेल

रा

जमान शर्माको परिवार धार्मिक थियो ।
धर्मको अर्थ धारण हो । जस्तो विचार या सोच धारण
गरिन्दू उस्तै बन्तु पर्छ । उनका बा-आमा आयात्मक
थिए । अद्यात्मा भनेको आफूभित्र ढिँर्ने कला थियो ।
राजमान घोर भौतिकवादी बने । उनी आफूलाई
सर्वव्यापी विद्वान् मान्दथे । उनले पि.एच.डी. सके तर
बोध मएन ।

गुरुकूल शिक्षाले विद्या आचरणमा आएपछि, बल्क
आ-आमा मान्दथ्यै । प्रेम भने आमा बाले अत्यधिक
गर्दैये । उनीहरूको प्रेम शर्तहीन थियो । शर्त भएकोमा
स्वार्थ हुन्छ भन्ने थाह थियो । अतः करकाप नगरी
छोराको रुचीलाई प्राथमिकत दिवे गए ।

भर्सर पि.एच.डि. सके पनि छोरामा आशक्ति देखेपछि
बा-आमा पीडित बने । अनुदान शिक्षा आफैमा
पीडादायक बन्न्यो । छोरो भने मार्क्सवादी दर्शन जप्छ ।
निर्णयित विचार आकैमा प्रति उत्पादक बन्न्यो । बा-
आमाले दिक्क मानेर छोरालाई भने- 'बाचू, तिमीले
पि.एच.डी. सके पनि अर्के एउटा शिक्षा हासिल गर्न वाकी
छ । विश्वविद्यालयमा गएर सिक्केर आऊ ।'

राजमान शर्मा पुनः विश्वविद्यालय गए ।
पि.एच.डी.सम्म पढाउने गुरुहरु अन्तर्मुखी तथा
बहुचिन्तक हुये । राजमान शर्माले सुनाए- 'आमाले
भनेको एउटा शिक्षा बाँकी छ रे जान्नालाई ।'

एकछिन गुरु तीन छक परे । बडी ल्याइजेज तथा
व्यक्तित्व पद्धत शियामा आशक्ति रहेको ठहराए ।
गुरुले उनको आमालाई स्याहार गर्न लगाए । स्याहार

लघुकथा

सकेपछि एउटा करा नभानी हुन्नथ्यो । त्यो कुरा थियो-
'अहिले त हजर थित सन्दर्भ हुन्हुन्छ । जवानीमा फनै
सौभायशाली हुन्हुन्यो होला ।' त्यसपछि बढ आमाले
पोखेको धारणा गुरुलाई सुनाउपर्ने थियो ।
उनले गुरुले भने बमोजम गरे । हरेक दिन स्थायार-
सुसार गरेपछि प्रश्नसारा गर्न थाले । त्यन विवेद गर्यो ।
बढाउने उक युवाको शेरीरम छुन थालिन । महिना

दिनपछि उनी टोलाउन थालिन । छ महिनापछि शारीरिक
सम्बन्धको प्रस्ताव राखिन । उनले डगाई-डराई त्यो
विषय गुरुलाई सुनाए ।
गुरुले खुशी हुई- 'हो बाबू, तिमी आमाले
सिकाउन खोजेको शिक्षा त्यही हो । प्रेम अन्यो हुन्छ ।
हरेक मान्देसग स्वयन्व बनाउंदा सीमारेखा कोन्पुर्छ ।
धैरै नजिकिंदा आशक्ति बढदछ ।'

कृति समीक्षा

टुटुलको ३ठ्ने गरी मट्याइङ्गाले हिक्काई नौस्यत्याक्त्य संग्रह

भुवन तामाङ

नेपाली साहित्यकाशमा एउटा तारासुपी
हाँस्यव्याययको अंश, सर,
मैले हाँस्यव्याययकारका रूपमा सुर्पिच्छ छन् । स्ट्या
खनालको पछिल्लो कृति हो- 'तितो मिठो
हाँस्यव्यायय संग्रह' । कृतिका विशेषतावारे वरिष्ठ
साहित्यकार कोमलप्रसाद पोखेरेलको विचार
कृतिका प्रकाशित भएका छन् 'विनोद खनालद्वारा
लिखित प्रस्तुत तितो मिठो' शीर्षक निवन्ध संग्रह
एउटा राम्रो हाँस्यव्याययात्मक कृतिका रूपमा रहेको
देखिन्छ ।

विनोद खनाल कवि, कथाकार र
हाँस्यव्याययकारका रूपमा सुर्पिच्छ छन् । स्ट्या
खनालको पछिल्लो कृति हो- 'तितो मिठो
हाँस्यव्यायय संग्रह' । कृतिका विशेषतावारे वरिष्ठ
साहित्यकार कोमलप्रसाद पोखेरेलको विचार
कृतिका प्रकाशित भएका छन् 'विनोद खनालद्वारा
लिखित प्रस्तुत तितो मिठो' त । हाम्रो घर
विहान पूर्वविशेष छिंडेर बेलुका परिचयमा पुर्छ, तर
तपाईंले त पृष्ठी चैं पूर्वम भन्नुमो त । ताम्रो घर
विहान जता फर्केको हुन्छ, बेलुका पाँच त्यतै
फर्केको हुन्छ, पूर्वी धुन्ने भाँत घर पनि धुन्नुपर्ने
त । सर्वे डराई-डराई भन्नुभयो, खलासमा त
किताबम लेखेको कुरा भन्नुपर्छ कि नानी । तर यो
कुरा चैं लामाई पनि त्यतै विश्वास लागेको छैन ।
यस हाँस्यव्याययले आजका विद्यार्थीका गुण र
अवगुणहरुको खोलेलो उताउने कार्य यस कृतिका
हाँस्यव्याययात्मक विशेषता हुन् ।

मानव समाजमा विचारान् शोधक र
शोषितव्याचको द्वन्द्वात्मक विचारलाई खनालले
महत्व दिएका छन् । अर्थक असमानता, अज्ञानता,
अशिक्षा, राजीवीक, सामाजिक, शोधक, धार्मिक,
सास्कृतिक विकृतिप्रतीत व्यायय गर्नु पनि उनका
प्रवृत्ति वनेका छन् । सबैभन्दा महत्वपूर्ण र
विश्वसीय करा भने यस कृतिमा शिक्षकले
कृतित शिक्षक र विद्यार्थीको विकृत चरित्रको पार्दा
उत्थारेका छन् । यस कृतिमा प्रायः सबै विषय
समेटिएका छन् । समरगमा विनोद खनाल
यथावादी निर्जन्यात्मक दरिएका छन् । यथाव
कुरालाई काउँकुरा लागाएर हासाउँदै विकृत व्यक्तिका
वास्तुका टाउकामा टुट्टुलो उठाउने गरी
मट्याइङ्गाले हिर्काउने खुबी भएका निवन्धकार
हुन् उनी । उनको शैली नितान्त उनकै जस्तो छ
भन्ने ठानाई छ यस टिप्पणीकारको ।

वरिष्ठ साहित्यकार पोखरेलले प्रस्तुत कृतिका
हाँस्यव्याययलाई उच्चस्तीरीय रूपमा पर्नेलोका
छन् । युक्ति, प्रस्तुति, विषयक, विधान्तर,
छाचाचरण, स्थित्यन्तर, मिथ्यावादित, प्रयोक्ति भेद,
स्वरेकेत्री र परकेत्री आदि कृजहरुको
छन् । हाँस्यव्यायय सिर्जनाहरुको प्रेषित विशेषता
हाँस्यव्याययलाई उच्चस्तीरीय रूपमा पर्नेलोका
छन् । यसका विवरण राम्रो हो । यसका विवरण
मान्देहरुको भन्ने राम्रो हो ।

कृतिभित्र- नाम कमाउने धुनमा, बैकुण्ठातर
भौतिकिता, कवि बन्ने रहर, विस्तै वारी, लभ
स्टोरी, साहित्य गोष्ठी, नाकलाई खोल, पुच्छर,
रामो म, दारी, कान्दी ल्याउनहरुको रहर,
बाटुलीको विहे, लवर पाँडेको रत्याली, नक्च्चरो
ज्वाईँ : लवस्तरी साम्यु, अन्दोलनको काइदा :
फाइदै काइदा, सोर सराद, खोदाल कान्दाको

छन् ।

कृतिभित्र-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

